

get for domfældelse af en skyldig svigter, fandt flertallet, at hensynet til retshåndhævelsen her må vige for hensynet til tiltaltes muligheder for et effektivt forsvar.

Flertallet fandt endvidere, at en tiltalt som altovervejende hovedregel bør vide, hvem der afgiver forklaring i sagen mod tiltalte, og have adgang til at overvære afhøring af vidner. I særlige situationer, hvor der er tale om personer, som tilfældigt bliver vidne til en forbrydelse, og hvor væsentlige hensyn til vidnet gør det påkrævet, bør der dog efter flertallets opfattelse være mulighed for, at vidnets navn, stilling og bopæl hemmeligholdes for tiltalte. Hvis der ligefrem er tale om, at vidnets eller hans nærmestes liv eller helbred vil blive udsat for alvorlig fare, hvis tiltalte får kendskab til vidnet – vidnet har f.eks. tilfældigt overværet et drab i forbindelse med et rockeropgør – bør der være mulighed for yderligere at bestemme, at tiltalte skal fjernes fra retslokalet, inden vidnet føres ind i retten og under vidnets forklaring, således at tiltalte ikke ser vidnet.

Efter flertallets forslag må de nævnte muligheder for at afskære tiltaltes kendskab til vidnets identitet ikke bringes i anvendelse, hvis det har betydning for tiltaltes forsvar, at tiltalte kender vidnets identitet. Reglerne forudsættes derfor i praksis anvendt i forbindelse med såkaldt tilfældige vidner, dvs. personer, som tiltalte ikke kender i forvejen, og som tilfældigt overværer eller er offer for en forbrydelse.

Flertallet anførte i øvrigt, at man tillagde det betydning, at forslaget om adgang til i særlige tilfælde at begrænse tiltaltes kendskab til vidnets identitet gennemføres. I modsat fald vil der bestå en fare for udvikling mod en tilstand, hvor organiserede kriminelle kan terrorisere også personer udenfor det kriminelle miljø fra at optræde som vidner.

Et *mindretal* (2 medlemmer) fandt det særdeles betænkeligt (betænkningen, s. 38-41) fuldstændigt at afskære muligheden for at hemmeligholde dele af vidnets forklaring for tiltalte. Mindretallet foreslog derfor, at den retstilstand, som er fastslået med Højesterets afgørelse gengivet under pkt. 2.4. ovenfor, fortsat burde være gældende. I den forbindelse fremhævede mindretallet, at der på baggrund af afgørelsens præmisser måtte antages at gælde meget snævre grænser for, hvornår retten ville tillade vidneanonymitet, og at der ikke sås at være grundlag for frygt for, at disse grænser ikke ville blive respekteret af fremtidig retspraksis.

Mindretallet fremhævede endvidere, at det til bekæmpelse af særdeles alvorlig og farlig kriminalitet er nødvendigt at benytte vidner, hvis identitet og detaljerede forklaring må holdes skjult for tiltalte og for an-

dre. Som eksempel nævnes drab og gidseltagning som led i international terrorvirksomhed eller i opgør inden for organiserede forbrydergrupper. Mindretallet fandt, at det må befrygtes, at trusler og vold mod personer, der kan tænkes at ville vidne imod kriminelle, vil få et øget omfang, hvis lovgivningen på forhånd udelukker enhver mulighed for at skjule en vidneforklaringens indhold for en tiltalt.

4.3. Justitsministeriets forslag

4.3.1. Lovforslaget svarer til de ændringer af retsplejelovens § 848, som blev foreslået af den daværende justitsminister i december 1991, jf. pkt. 2.5.3. ovenfor, og som ligeledes byggede på anbefalingerne fra Retsplejerådets flertal.

Forslaget har – på samme måde som lovforslaget fra 1991 – en noget anden lovteknisk udformning end Retsplejerådets forslag fra 1985. Baggrunden herfor er, at den ændring af retsplejelovens § 848, stk. 3, om adgang til at hemmeligholde oplysning om et vidnes bopæl for tiltalte, som Folketinget enstemmigt vedtog i maj 1987, efter Justitsministeriets opfattelse bør opretholdes ved siden af den foreslåede adgang til videgående hemmeligholdelse.

Ligesom i lovforslaget fra 1991 foreslås det, at adgangen til at hemmeligholde et vidnes navn, stilling og bopæl for tiltalte betinges af, at afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet.

Der er således valgt en lidt anden formulering end den, som Retsplejerådets flertal foreslog, og som indebar, at anonym vidneførsel kunne ske, hvis væsentlige hensyn til vidnet gør det påkrævet. Hermed tilsigtes dog ikke nogen realitetsændring i forhold til forslaget fra Retsplejerådets flertal. Det betyder, at omstændighederne i sagen med styrke skal tale for, at vidnet kan blive udsat for represalier eller andre ubehageligheder, hvis tiltalte får oplysninger om vidnets identitet, jf. Retsplejerådets betænkning s. 44. Denne betingelse kan ofte være opfyldt i tilfælde, hvor vidnet er omfattet af vidnefritagelsesgrundene i retsplejelovens § 171, stk. 2. Det fornødne grundlag for hemmeligholdelse af vidnets navn mv. vil imidlertid efter omstændighederne også kunne foreligge i tilfælde, hvor vidnet ikke kan påberåbe sig en vidnefritagelsesgrund.

Som følge af det anførte må det antages, at bestemmelsen om anonym vidneførsel navnlig vil kunne blive relevant i visse sager om grov og mere organiseret kriminalitet, herunder bandekriminalitet.

Det vil i alle tilfælde være en betingelse, at begrænsninger i tiltaltes kendskab til vidnets navn mv. er uden betydning for tiltaltes forsvar. I praksis vil forslaget derfor kunne få betydning i forhold til såkaldte